

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 11. szám
1989. január 13., péntek

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Szeged újabb testvérvárosa lesz Darmstadt?

A választás előtti utolsó
vb-ülésről jelentjük

Jelenlegi összetételében utoljára ülésezett tegnap a városi tanács végrehajtó bizottsága, hiszen egyebek közt a következő tanácsülés előkészítésével is foglalkozott, azon pedig vb-választás és tanácselnök-választás is napirenden lesz. A január 27-én, pénteken reggel fél kilencre összehívott, nyilvános tanácsülés több napirendjét is elfogadták. A testület az ideji gazdálkodási tervről és munkatervéről, valamint a Szegedi Népi Ellenőrzési Bizottság 1989-es munkaprogramjáról határoz majd.

A tegnapi vb-ülésen a járóbeteg-ellátás egy részterületét, a gyermekek egészségügyi gondozásának helyzetét tekintették át. Megállapítva: Szegeden és vonzáskörzetében a szakmai színvonal magas, az ellátás pedig — noha jól szervezett — még tovább fejleszthető: egyebek között a főfoglalkozású iskolaorvosok hálózatának bővítésével, a kiszállásos délutáni és éjszakai ügyelet, feltételeinek megteremtésével, a gyermekek gyógytornájának megszervezésével.

A város peremén

Történeti áttekintéssel kezdte mondandóját a tervosztály vezetője, azt igazolandó: a város szélső kerületeinek jelenlegi helyzete legalább fél évszázaddal ezelőtől öröklődik ugyanránk, de a főhatóságai „sugallatra” kieroszakolt lakótelepi gyűrű kiépítése vette el igazából a pénzt a körtől és a városi területek közműveinek, intézményhálózatának kiépítésétől. Az igazából száz-ezerre „mértékezt” város terelődésére továbbcsökkentette a felzárkózás esélyeit — s így Szeged egy része inkább falusias, mint városias. A sok-sok év alatt felgyülemlett terheket, városzáli gondokat még sem lehet egyszerűen lesöpörni a városfejlesztés (pénzügyi) tervezőasztaláról — azzal a felkiáltással, hogy nincs rá fedezet. A lehetőségek egyszerű és demokratikus felhasználásának kérdésében a vb-enél is nagyobb nyilvánosság előtt, a tanácsülésen kellene döntést hozni — hallottuk a tegnapi vitában, mely az előterjesztést, a peremkerületek fejlesztéséről szólót követte.

E kérdéskör legutóbbi, öt évvel ezelőtti áttekintése óta számos területen lényeges és érdemi változások következtek be. Ezeket a tanács és önkormányzatok fejlesztéseket számba véve, valamint a jelenlegi ellátási színvonalat felmérték, döntött úgy a végrehajtó bizottság tegnap, hogy az idej estendőre szánt (és az éves tanács tervben előirányzott fejlesztéseken túli) 30 millió forintot, az úgynevezett lakóterületi alapot nem osztja fel. Előbb véleményeztetni a lakóterületi bizottságok vezetőivel, az előzetes javaslatot, aztán pedig a tanácsülés előtti terjesztést elfogadásra. (A tanács tagjai egyébként január 27-én még fel is emelhetik az összeghatárt.)

Az előterjesztés és a vita részleteibe most nem mé-

lyedve el, egyetlen észrevételt emelünk ki — ezt ugyan többen is megfogalmazták. Arról az aggodalomról van szó, mely a köz-műépítésre felvehető hitel 19,5 százalékos kamatában látja a peremkerületi fejlesztések nagyobb akadályát. Az önkormányzat fejlesztések reménytelenné válnak, ha ilyen mértékű terheket rak az állami költségvetés a közbizonyt gyarapító állampolgárokra. (Itt hívjuk fel olvasóink figyelmét, hogy a lakossági hozzájárulásból épített közművek költségeinek egy része az adóból levonható. Úgy tervezzük, a jövő héten ennek módjáról részletes tájékoztatást kérünk és adunk.)

Gazdálkodás 1989-ben

Január 27-én terjesztik a tanács elé az idei 3 milliárd 715 millió 503 ezer forint végösszegű költségvetési és fejlesztési tervet, melyet előzetesen valamennyi tanács tag megismerhetett és véleményezhetett. Elt is lehetőségeivel a tanács tagok többsége — a tanács bizottságok ülésein soha nem tapasztalt érdeklődéssel és felelősséggel szedték elemeire a tervezetet, vitázták egyes tételét, ajánlottak módosításokat. Szóva tették, hogy egyes tételek túlzottan somorkák, részletekre voltak kíváncsiak. Hiányolták, hogy a tanács adósságairól nem informál a tervezet. Mások a döntési szabadság fokát kutatták a „pántlikázott” pénzek ügyén, többen pedig egyes tételek jogosságát firtatták. A végrehajtó bizottság épp e vitasorozat tapasztalataiból kiindulva úgy határozott, hogy két kérdésben több variációt ajánl, és a tanács tagokra bízta a döntést. Az egyik, hogy a kábeltéleviszós rendszer bővítésére áldozzon-e a város az idén, s ha igen, mennyit; a másik pedig, hogy a településfejlesztési hozzájárulásról szóló tanácsrendelet hatályon kívül helyezék-e vagy sem. Ha csak a két kérdésben kellene véleményezni mondaniuk a tanács tagoknak január 27-én, akkor is elhúzódhat a vitájuk. De, mert a gazdálkodás más területei is szóba kerülnek nyilván, ráadásul vb- és elnökválasztás is lesz, egészen biztosra vehető, hogy hosszú munkanapjuk lesz a tanács tagoknak két hét múlva!

Alternatívok és testvérvárosok

Két, elnökhelyettesi tájékoztatóval ért véget a tegnapi vb-ülés. Müller József-

né arról informálta a testületet, hogy a Fiatal Demokraták Szövetségének és a Szabad Demokraták Szövetségének regionális szervezetei levélben fordultak a végrehajtó bizottsághoz. Több információt, nagyobb nyilvánosságot igényelve, azt kéri egyebek között, hogy a tanácsülések idejét, napirendjét jó előre hirdessék meg (ez volt a gyakorlat eddig is!), anyagait tegyék hozzáférhetővé, illetve küldjék meg a levelet író szervezeteknek, valamint tegyék lehetővé, hogy a szervezetek képviselői állandó meghívottként és tanácskozási joggal vehessenek részt a tanácsüléseken.

A végrehajtó bizottság egyetértésével megfogalmazott választásból kitűnik: a nyilvánosság iránti igény elől a testület nem tér ki. Például az előterjesztések írásos anyagai az ügyfélszolgálati irodában és a február elsőjétől működő ifjúsági irodában megtekinthetők lesznek. A tanácsülések egyébként is nyilvánosak, azokon tehát az alternatív szervezetek érdeklődő tagjai is ott lehetnek — de nem tanácskozási joggal. Ha a tanács úgy dönt: meghívottként. (Ha csak nem tanács tagok...) Ami a tanácsülések előtt pár nappal — a sajtó részvételével — rendezendő városi politikai fórumok iránti igényt illeti, a vb nem látja ezeknek akadályát. (Más kérdés, hogy a sajtószervezetek szíve-joga eldönteni, hogy ezeken részt kívánják-e venni...) A tanácsülés elé kerülő anyagok megküldéséről pedig az az álláspont alakult ki, hogy csak a hivatalosan bejegyzett szervezetek kérését teljesítik.

Más: egy újabb testvérvárosi kapcsolat lehetősége. Az NSZK-beli Darmstadt 180 ezres, felsőoktatásáról, élénk képzőművészeti és zenéi életéről ismert város. Képviselői megkeresték a szegedieket, arról puhatolózván: fűzhetők-e szorosra az ismeretség szálai. Nos, az érdeklődést levélváltás követte, s mostanra jutott el odaig, a dolog, hogy a további lépésekhez a végrehajtó bizottság igenlőre is kell. Ezt az első lépésben diákcserével induló testvérvárosi kapcsolat-teremtést a testület kívánatosnak tartja. Megindulhat hát az előkészítés.

P. K.

A vasasok tiltakoznak

A vasasszakaszvezető elnöksége csütörtöki ülésén nyilatkozatot fogadott el az áremelésekkel kapcsolatban. A testület állásfoglalásában a gyorsan súlyosbodó megélhetési gondok elviselhetőségéhez intézkedéseket sürget. Olyan gazdaság- és szociálpolitika folytatását tartja szükségesnek, amely, legalább a minimális létbiztonságot garantálva, lehetőséget teremt a reálbércsökkenés megállítására. Az áremelések a Vas-, Fém- és

Jugoszlávia

Új mozgalom

Új jugoszláv politikai mozgalom tartotta meg alapító kongresszusát Ljubljánában. A Szlovén Demokratikus Unió (SDU) Rupel elmondta, hogy az új mozgalom a parlamenti demokráciáért és a szabad választásokért fog küzdeni.

Ülést tartott a Minisztertanács

A Minisztertanács csütörtöki ülésén tájékoztatást kapott az új alkotmány szabályozási koncepciójáról. A Minisztertanács úgy határozott, hogy felgyorsítja a belkereskedelemtörvény átfogó felülvizsgálatát. A kormány javasolta az Elnöki Tanácsnak egyes városok megyei várossá, és egyes nagyközségeket városná nyilvánítását. A Minisztertanács előterjesztést hallgatott meg az idegenforgalom helyzetéről és fejlesztésének főbb feladatairól, továbbá a gyermek- és ifjúságvédelem átfogó szabályozásának elveiről.

Megújulást igényelnek a téesszgzadák

TOT-sajtótájékoztató

A szövetkezők alapelveiben hazánkban továbbra sincs lényeges változás. A szövetkezők változatlanul az állampolgárok önkéntes személyi és vagyoni közreműködésén alapuló, a közös tulajdonra és az önkormányzatra épülő gazdasági, szociális, kulturális vállalkozások — jelentette ki a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának csütörtöki ülésén tartott sajtótájékoztatóján Zsolt András főosztályvezető, aki a szövetkezők megújításának időszerű kérdéseiről tájékoztatta az újságírókat.

Mint mondotta: a szövetkezők elveinek újbóli tisztázása azért merült fel, mivel mostanában a közvélemény, a szövetkezői tagság és gyakran a vezetők is bizonytalankodnak, hogy a jelenlegi mezőgazdasági szövetkezői forma továbbra is alkalmas-e. Nem látják tisztán, melyek a mozgalom megőrzendő értékei, illetve a megújulás útjából elhárítandó akadályok.

A TOT-ban — az üzemekben, a vezetők körében és az érdekképviseleti szervezetekben a megújulásról eddig folytatott viták alapján, valamint számos tanulmány tapasztalatainak összegezéséeként — az a vélemény alakult ki, hogy a szövetkezői reformra szükség van. A mozgalom megújulása azonban nem előzheti meg a társadalmi, gazdasági reformokat, és nem is maradhat el az októli, csakis velük kölcsönhatásban mehet végbe.

A szövetkezői mozgalommal kapcsolatos elbizonytalanodást erősíti, hogy az új társaságok — részvénytársaságok, kft-k — működését ma már kevésbé szabályozzák a bürokratikus előírások, mint a téesszgzadák. A tagság például tiltakozik az ellen, hogy a felhalmoz-

ott vagyonnal nem rendelkezik olyan mértékben, mint más gazdálkodó szervezetek. A szövetkezők jövőbeli aránytalanul nagy elvonások terhelik, így a közösségeknek évek óta nincs lehetőségük a termelési eszközök kívánt mértékű pótlására, cseréjére.

A szövetkezők tagsága — még a földművelés alatt levő gazdaságoké is — elutasítja a szövetkezők elveinek feladását: a szövetkezők igénylik vissza a földet, nem kívánják a földet berendezni, hanem a közös összefogáson alapuló vállalkozáshoz akarnak elérhető áron több géphez, műszaki berendezéshez jutni. A szövetkezőkben a tagság a gazdálkodás nagyobb egyéni érdekét megteremtő formáit kívánja alkalmazni. Ennek jelei korábban már mutatkoztak, amikor néhány üzem az egyszerűbb

szövetkezői formára tért át, vagy például, amikor a háztájiban végzett tevékenységét — a központi érdekképviseleti szervezet segítségével — közös munkaként ismertette el. Az átalakulási törvényről, illetve a szövetkezői törvény módosításáról azt várják, hogy a tulajdonviszonyok reformjával teremtsék meg a nagyobb érdekelt, erősödjék az önkormányzat.

A TOT főosztályvezetője részletesen szólt arról is, hogy az utóbbi időben bizonyos körökben megkérdőjelezzék a szövetkezői vezetés egy részének alkalmasságát. Ezzel kapcsolatban kifejtette: 1967 óta — a szövetkezők demokratikus fórumain zajló választások eredményeként — a szövetkezőkben több vezetőváltás volt, mint a népgazdaság bármely más szektorában.

Milyen a Hévízi-tó?

A Hévízi-tó állapotáról tartott sajtótájékoztatót csütörtökön Hévízen, az Állami Gyógyfürdő Kórházban a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium, illetve a tárca területi hatóságainak képviselői, valamint a házigazda intézmény vezetői. A több mint háromórás konferencián az előadók felelevenítették és elemezték azokat az eseményeket, okokat, amelyek a jelenlegi nagyon kritikus helyzethez vezettek. Az utóbbi kilenc hónapban ugyanis, mint elmondták, a bauxitbányászat vízkimelésé miatt a tó vízhozama egyszer sem érte el a Szociális és Egészségügyi Minisztérium által a gyógyászati hasznosíthatóság szempontjából még elfogadhatónak megjelölt, perccenkénti 300 literes értéket. Ráadásul, és éppen emiatt romlott a tó vízének minősége is. Az erre vezető zömében biológiai jelenségek vizsgálata megkezdődött. Bejelentették: ha a vizsgálat után nem lesz egyértelmű, hogy a hévízi tavat biológiai szempontból nem fenyegeti veszély, akkor a KVM olyan intézkedéseket fog hozni, amelyek révén a romlást el lehet kerülni. Ebből a szempontból — hangsúlyozták — már csak úgynevezett tavon kívüli megoldások jöhetnek szóba, tehát olyanok, amelyeket márcsak a bauxitbányászat régiói-ban lehet és kell megtenni,

Szakértők szerint három lehetőség van a gyógyító egylőre még nem visszafordíthatatlan károsodásának megállítására, illetve eredeti állapotának fokozatos visszaállítására: a január 1-je óta érvényben lévő perccenkénti 220 köbméternyi vízkimelés további csökkentése, az omilódás bányák 1993. december 31-re tervezett bezárásának jövő év végére történő előrehozása, és a vízkimelés azonnali megszüntetése. Az utóbbi kétségtelenül drasztikus és nem kis népgazdasági kárt okozó lépés lenne, de — hangsúlyozták az előadók — a hévízi tó jövője összenemlíthatatlanul többet jelent, fontosabb az ország számára, ezért szükség esetén ettől sem szabad visszariadni. Errekes módon éppen a helyi gyógykórház vezetői vélekednek úgy, hogy a kérdést nem úgy kell felvetni: „Hévízi tó vagy bauxitbányászat?”. Szerintük ugyanis Csabpusztán harnarosan megnyithatnák a tó új bányát, amelyben vízkimelés nélkül termelhető ki a bauxit.

A jó ideje várt kormányzati döntést még sürgetőbbé teszi, hogy ha az átlagossnál továbbra is kevesebb lesz a csapadék, akkor a tó hamar háromnegyed éve óta olyanok, amelyeket márcsak a bauxitbányászat régióiban lehet és kell megtenni,